

ГИ ДЪО МОПАСАН ЛЕГЕНДА ЗА МОН СЕН- МИШЕЛ

Превод от френски: Георги Жечев, —

chitanka.info

ЛЕГЕНДА ЗА МОН СЕН- МИШЕЛ^[0]

Отначало видях от Канкал тоя приказен замък, изникнал в сред морето. Видях го смътно — като сива сянка, възправена на облачното небе.

После го видях от Авранш при залез. Безбрежните пясъци бяха червени, кръгозорът — червен, целият неизмерим залив беше червен, само стръмният манастир, изникнал ей там, далеко от сушата, като фантастичен замък, дивен като приказен дворец, невероятно странен и хубав, беше почти черен сред пурпура на умиращия ден.

На другия ден още в зори се запътих към него през пясъците, вперил поглед към чудовищното съкровище, високо като планина, издялано като камея и ефирно като муселин. Колкото повече се приближавах, толкова по-възхитен се чувствувах, защото може би в света няма нищо по-дивно и по-съвършено.

И учуден, сякаш бях открил жилището на някой бог, аз бродех посред тия зали, крепени от леки или тежки колони, по тия тремове с прозрачни стени, дигнал обаяни очи към тия камбанки, които изглеждаха като ракети, хвъркнали към небето, и към цялата тая небивала грамада от кулички, корнизци, капчуци и чаровни орнаменти, сякаш изкуствени огньовете от камък, дантели от гранит, шедьовър на гигантска и тънка архитектура.

Бях се спрял захласнат, когато един долнонормандски селянин се приближи до мене и ми разправи за голямата свата между свети Михаил и дявола.

Един гениален скептик е казал: „Господ е създал човека по свой образ, ала човекът му го върнал.“

В тия думи има вечна истина и би било твърде любопитно да се възсъздаде във всеки континент историята на местните божества, както и историята на светите закрилници във всяка област. Негърът има свещени идоли, които ядат хора; многоженецът мохамеданин населява своя рай с жени; гърците, като практични хора, обоготвориха всички страсти.

Всяко село във Франция е поставено под закрилата на един светия, видоизменен по образа на жителите му.

Долна Нормандия се намира под покровителството на свети Михаил, лъчезарния и победоносен ангел, въоръжен с меч, небесния герой, тържествуващия покорител на дявола.

Ето как долнонормандецът, хитър, мазен, лукав и свадлив, разбира и разправя борбата между великия светия и дявола.

За да се запази от злините на своя съсед Злия дух, свети Михаил си построил сам в сред океана това жилище, достойно за архангел; а и само един светия е могъл да си направи такава резиденция.

Но понеже се страхувал пак от съседството на лукавия, той обиколил владението си с подводни пясъци, по-вероломни от морето.

Дяволът живеел в скромна колиба на брега, но притежавал залените със солена вода ливади, хубавите тлъсти земи, дето се раждат изобилни реколти, богатите долини и плодородните хълмове в целия край; светията владеел само пясъците. Така че дяволът бил богат, а свети Михаил бил беден като просяк.

След няколко години пост и молитви на светията му омръзнало всичко това и намислил да направи някаква спогодба с дявола; ала това не било лесно, понеже дяволът държал много на своята жетва.

Свети Михаил мислил шест месеца и една сутрин се запътил към сушата. Дяволът ядял супата си пред вратата, когато се явил светията; той се спуснал да го посрещне, целунал долната част на ръкава му, поканил го и го почерпил.

След като изпил една паница мляко, свети Михаил взел думата:

— Дойдох да ти предложа хубава сделка.

Дяволът отговорил чистосърдечно и доверчиво:

— Готов съм.

— Ето. Отстъпи ми всичките си земи.

Дяволът, разтревожен, поискал да възрази:

— Но...

Светията подзел:

— Първо ме изслушай. Отстъпи ми всичките си земи. А аз ще се натоваря да ги наглеждам, да ги обработвам, да ги ора, да ги засявам, да ги наторявам, изобщо да правя всичко, а добитото ще делим наполовина. Съгласен ли си?

Дяволът, който бил ленивец, разбира се, се съгласил.

Поискал само като придатък няколко от ония прелестни червени риби, които ловели около самотния остров. Свети Михаил му обещал рибите.

Плеснали се по дланите и плюли встрани, за да покажат, че сделката е сключена, и светията, подзел:

— Но аз не искам да се оплакваш от мене. Избери това, което предпочиташ: оная част от реколтата, която ще бъде под земята, или тая, която ще е над нея.

Дяволът извикал:

— Ще взема оная, която ще бъде над земята.

— Добре — рекъл светията.

И си отишъл.

И ето че след шест месеца из обширното владение на дявола се виждали само моркови, ряпа, лук, козя брада, изобщо всички ония растения, чиито тлъсти корени са хранителни и вкусни, а ненужните им листа служат най-много за храна на добитъка.

Дяволът не получил нищо и поискал да скъса договора, като смятал свети Михаил за „хитрец“.

Ала на светията се понаравило обработването на земята: той отишъл и намерил дявола.

— Уверявам те, че съвсем и не съм мислел така да излезе, но така се случи; не съм виновен аз. И като обезщетение, тая година ти предлагам да вземеш всичко, което ще бъде под земята.

— Съгласен съм — рекъл дяволът.

На следната пролет цялото просторно землище на Злия дух било покрито с гъста пшеница, с ечемик, едър като звънци, с лен, с великолепна рапица, червена детелина, грах, зеле, ангинари, изобщо с всичко, което се развива на слънцето в зърна и плодове.

Дяволът пак не получил нищо и съвсем се разсърдил.

Той си взел обратно ливадите и нивите от архангела и останал глух към всички нови предложения на своя съсед.

Минала цяла година. От височината на усамотения си замък свети Михаил наблюдавал далечната плодородна суша и гледал как дяволът ръководи работите, прибира посевите, вършее житото. И той побеснявал от гняв, отчаян от безсилието си. Като не можел вече да измами дявола, той решил да си отмъсти и отишъл да го покани на вечеря за идния понеделник.

— Знам, че ти не бе щастлив в сделките си с мене — казал той, — но не искам помежду ни да остане нищо лошо и вярвам, че ще дойдеш на вечеря у дома. Ще те нагостя с хубави неща.

Дяволът, колкото ленив, толкова и лаком, се съгласил веднага. В уречения ден облякъл най-хубавите си дрехи и се запътил към Мон Сен-Мишел.

Свети Михаил го поканил да седне на великолепна маса. Отначало поднесли баница, пълнена с петльови гребени и бъбреци, с кюфтенца от месо с подправки като наденица, после две едри червени риби със сос, след това бяла пуйка, пълнена с кестени, варени във вино, после жиго от овца, угоена на тлъста паша край солена вода, крехко като баница; след това зеленчуци, които се топели в устата, и хубава топла пита, която димяла и издавала миризма на масло.

Пили чист, пенлив и подсладен сидър, червено силно вино, а след всяка чиния хвърляли и по чашка стара ябълкова ракия.

Дяволът ял и пил като разпран и най-послед му се пощяло да облекчи стомаха си.

Тогава свети Михаил се изправил застрашително и извикал с гръмотевичен глас:

— Пред мене ли? Пред мене ли, мръсноко! Осмеляваш се... пред мене...

Дяволът се смаял и хукнал да бяга, а светията грабнал една тояга и започнал да го гони.

Те тичали из ниските зали, обикаляли около стълбовете, катерили се по високите стълби, подскачали по корнизите, скачали от капчук на капчук. Бедният дявол, още малко да се пукне, тичал и мърсил жилището на светията. Най-послед той стигнал последната тераса, на самия връх, отдето се открива обширният залив със своите градове в далечината, с пясъците и пасбищата. Повече нямало накъде да бяга и светията му ударил здрав ритник в гърба и го търколил като топка в простора.

Той политнал в небето като късо копие, понесъл се и паднал тежко пред града Мортен. Роговете и ноктите му се забили дълбоко в скалата, която вечно пази следите от това падане на дявола.

Той станал, но бил окуцял, осакатен вовеки веков; като погледнал в далечината фаталния Мон, възправен като остър връх под лъчите на залязващото слънце, той разбрал, че в тая неравна борба ще бъде винаги победен и затова заминал, влачейки крак, и се запътил към далечни земи, като оставил на своя враг нивите, хълмовете, долините и ливадите си.

Ето как свети Михаил, закрилник на нормандците, победил дявола.

У един друг народ е представена инак тая борба.

[0] Mont Saint Michel — Планина Свети Михаил, скалисто островче в Ламанш, близо до Авранш, свързано с брега чрез насип. Там има красив, бенедиктински манастир, в който през 1469 г. Людовик XI учредил ордена „Свети Михаил“ — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.